

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 565/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ivom Babjakom, Sov. hrdinov 200/33, Svidník, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 45 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 15 Ek 984/2019 z 2. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)

14. mája 2020 sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených základných práv a slobôd podľa ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 Ek 984/2019 z 2. apríla 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že proti sťažovateľovi ako jednému z povinných (povinný 2, pozn.) je na okresnom súde vedené exekučné konanie na podklade vykonateľného exekučného titulu, ktorým je platobný rozkaz Okresného súdu Svidník sp. zn. 3 C 365/2012 z 18. marca 2013 (ďalej len „exekučný titul“). Platobným rozkazom bol sťažovateľ (spolu s ďalšími dvoma žalovanými) zaviazaný k povinnosti zaplatiť oprávnenému sumu 16 006,19 € s úrokom z omeškania a trovy konania.

3. Sťažovateľ v rámci exekučného konania podal návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu uvedeného v § 61k ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Svoj návrh odôvodnil tým, že v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, boli porušené jeho ústavné práva na spravodlivý proces, pretože Okresný súd Svidník mu nedoručil uznesenie, ktorým odmietol odpor [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný 1“). Tvrdí, že povinný 1 podal odpor po vzájomnej dohode aj za sťažovateľa. Až na žiadosť sťažovateľa mu bola 2. apríla 2019 doručená kópia tohto uznesenia, avšak bez možnosti podať proti nemu opravný prostriedok. Ďalej uviedol, že spotrebiteľská zmluva, v ktorej vystupoval ako ručiteľ, obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky. Preto žiadal, aby okresný súd zastavil proti nemu vedenú exekúciu v celom rozsahu.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 15 Ek 984/2019 z 30. decembra 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie v súlade s § 61l ods. 3 Exekučného poriadku zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 10. januára 2020

sťažnosť, ktorú odôvodnil v zásade zhodnými skutočnosťami, na aké poukázaval v podanom návrhu na zastavenie exekúcie. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol.

4.1 V dôvodoch napadnutého rozhodnutia okresný súd poukázal na to, že platobný rozkaz bol sťažovateľovi riadne doručený a nepodal proti nemu odpor. Jeho tvrdenie o tom, že odpor mal po vzájomnej dohode podať povinný 1 za oboch, z predložených dôkazov nijako nevyplývalo, a preto jeho obranu v tomto smere považoval za nepreukázanú. Zároveň zdôraznil správnosť záveru vyššieho súdneho úradníka, že v danom prípade išlo o samostatné procesné spoločenstvo solidárne zviazaných dlžníkov, a teda procesné úkony jedného z nich nezaväzujú ostatných (bližšie bod 19 a 20 napadnutého uznesenia). V tomto smere poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Ak teda sťažovateľ nepodal proti platobnému rozkazu odpor, vo vzťahu k nemu nadobudol platobný rozkaz účinky právoplatnosti a vykonateľnosti, a preto nebol dôvod na to, aby mu súd doručoval rozhodnutie o tom, ako rozhodol o odpore podanom povinným 1. Odpor povinného 1, ktorého obsahom bolo oznámenie o uzavretí splátkového kalendára s oprávneným, bol uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 3 C 365/2012 z 26. júna 2013 odmietnutý, pretože bol podaný bez odôvodnenia (uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 9. augusta 2013). Skutočnosť, že rozhodnutie o odmietnutí odporu povinného 1 nebolo sťažovateľovi doručené a nemohol proti nemu podať opravný prostriedok, preto nezakladala dôvod na zastavenie exekúcie.

4.2 V časti námietky sťažovateľa o tom, že spotrebiteľská zmluva, v ktorej vystupoval ako ručiteľ, obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, okresný súd poukázal na správnosť záveru vyššieho súdneho úradníka. Išlo o skutočnosti, ktoré nastali pred vydaním exekučného titulu, a tieto exekučný súd nemohol preskúmať, pretože v rámci návrhu na zastavenie exekúcie sa zaoberá len okolnosťami, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu. V tejto súvislosti zdôraznil, že exekučný súd musí vychádzať z rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom, pretože vo vykonávacom konaní sa už iba vykonáva to, o čom bolo právoplatne rozhodnuté. Prípadné nedostatky v základnom konaní nie sú pre exekučné konanie relevantné a sťažovateľ ich mal namietať v základnom konaní.

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť. V rámci jej obsahu popisuje skutkový stav veci a konštatuje, že „vydaním platobného rozkazu v spotrebiteľskej veci, nedoručenia uznesenia súdu o odmietnutí odporu voči platobnému rozkazu“ boli porušené jeho ústavné práva. Taktiež namieta, že okresný súd sa nevysporiadal s doplnením jeho sťažnosti z 30. marca 2020 (doručeným 1. apríla 2020, pozn.), v ktorom poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20 CoE 47/2019 z 8. novembra 2019 (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu“).

6. Na tomto základe sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prijal jeho ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom rozhodol o porušení ním označených práv, napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Podľa čl. 45 ods. 1 dohovoru rozsudky ako aj rozhodnutia, ktorými sa sťažnosti vyhlasujú za prijateľné alebo neprijateľné, musia obsahovať odôvodnenie.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12.1 Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať

záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením z 1. apríla 2020, ktorým okresný súd zamietol jeho sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí jeho návrhu na zastavenie exekúcie. Tvrdený zásah do svojich práv identifikuje vo „*vydaní platobného rozkazu v spotrebiteľskej veci*“, v „*nedoručení uznesenia súdu o odmietnutí odporu voči platobného rozkazu*“, ako aj v tom, že okresný súd sa nevyjadril k doplneniu jeho sťažnosti z 30. marca 2020.

15. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje doktrínu minimalizácie jeho zásahov do činnosti orgánov verejnej moci, čo vyplýva zo samotného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ústavný súd je povinný skúmať, či bolo konanie ako celok spravodlivé, avšak vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne

poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Ústavný súd teda koriguje len tie najextrémnejšie excesy orgánov verejnej moci.

16. Uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom bol zamietnutý návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie, pretože okresný súd považoval za preukázané, že exekúcia je vedená na základe spôsobilého exekučného titulu, ktorý je formálne a materiálne vykonateľný a námietky sťažovateľa smerujúce do základného konania sú pre exekučné konanie nepodstatné. Následne okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka ako nedôvodnú, pretože nezistil žiaden zákonný dôvod na zastavenie exekúcie. V rámci dôvodov svojho rozhodnutia sa vysporiadal s jednotlivými námietkami sťažovateľa, ktoré ústavný súd v podstatnom zhrnul v rámci bodov 4.1 a 4.2 tohto uznesenia.

17. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

18. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že v odpovediach na námietky sťažovateľa formulovaných okresným súdom nezistil nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia. Vyšší súdny úradník jasne a zrozumiteľne vysvetlil, z akých dôvodov nevyhovel návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie, sudca okresného súdu sa následne v napadnutom uznesení s týmito dôvodmi stotožnil a vysporiadal sa i s námietkami

sťažovateľa obsiahnutými v jeho sťažnosti. Okresný súd podrobne objasnil, z akých úvah vychádzal pri výklade aplikovaných ustanovení Exekučného poriadku a jeho právne závery sú podľa názoru ústavného súdu založené na dostatočnom zistení skutkového stavu a sú výsledkom primeranej aplikácie príslušných ustanovení Exekučného poriadku.

19. Je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ aj pred ústavným súdom zopakoval námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania okresným súdom, na základe ním podanej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, teda ústavná sťažnosť je vlastne iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom okresného súdu. Sťažovateľ tak vedome stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštalácie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jeho názorom. Ústavný súd v súvislosti s takto koncipovanou ústavnou sťažnosťou pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštaláciou v systéme všeobecného súdnictva.

20. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o tom, že okresný súd sa nevysporiadal s doplnením jeho sťažnosti z 30. marca 2020, v rámci ktorého predložil rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 61k ods. 2 Exekučného poriadku obsahujúce tzv. koncentračnú zásadu exekučného konania. V zmysle tohto ustanovenia *„povinný môže podať do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie návrh na zastavenie exekúcie. Návrh na zastavenie exekúcie musí byť odôvodnený a musia v ňom byť uvedené všetky skutočnosti, ktoré povinný môže ku dňu podania návrhu uplatniť. Takýto návrh má odkladný účinok.“*. Uvedená koncentrácia konania sa prejavuje v tom, že povinný musí v návrhu na zastavenie exekúcie s odkladným účinkom, t. j. v návrhu podanom do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie uviesť všetky právne skutočnosti, ktoré nastali ku dňu podania návrhu. V ďalšom návrhu na zastavenie exekúcie môže povinný uplatniť iba právne skutočnosti, ktoré nastali po podaní predchádzajúceho návrhu. Ak právna skutočnosť tvrdená v návrhu na zastavenie exekúcie nie je predložená včas, exekučný súd na ňu neprihliadne s výnimkou skutočností, ktoré objektívne bez svojej viny nemohol uplatniť skôr. Je nepochybné, že rozhodnutie krajského súdu sťažovateľ nepredložil okresnému súdu v rámci návrhu na zastavenie exekúcie a v lehote na jeho podanie, ale až ako doplnenie k sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

S poukazom na koncentráciu konania preto nemožno podľa názoru ústavného súdu okresnému súdu vyčítať, že sa s týmto rozhodnutím (doručeným mu deň pred vydaním napadnutého rozhodnutia) nezaoberal. Je v záujme sťažovateľa, aby si strážil svoje práva a zvažil ďalší postup vo veci v zmysle ustanovení Exekučného poriadku.

21. Na iné pochybenia okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepoukazoval. Ústavnému súdu preto neostáva iné ako konštatovať, že z ústavnej sťažnosti ani z písomností k nej priložených nevyplýva, že by pri rozhodovaní okresného súdu o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie došlo k porušeniu zákona a tým k porušeniu namietaných práv sťažovateľa. Ani skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnymi názormi okresného súdu, resp. že výsledok konania nie je taký, aký si sťažovateľ želel, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práva na spravodlivé súdne konanie postupom okresného súdu a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor okresného súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 188/06).

22. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie okresného súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia práv sťažovateľa, a preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu